

Kære Helle.

Du står på mine fødder!

Kærlig hilsen Fatmawati.

Integration cannot be measured by something external such as employment, income, knowledge of the language etc.

Integration is about a feeling, about a subjective state that has to do with the individual's feeling of belonging.

(Nadar Ahmadi 2005:113)

Disposition:

1: Præsentation af uddannelsessted og målgruppe.

2: Kulturmøder på uddannelsen.

3: Hvorfor og hvordan satte jeg fokus på problemstillingen.

4: Integration/inklusion.

5: Studievejledning som social inkluderende praksis.

6: Konkret projekt til synliggørelse/fastholdelse af etniske minoritetsstuderende.

7: Erfaringsudveksling.

1: Præsentation af uddannelsessted og målgruppe.

Pædagoguddannelsen JYDSK, VIA UC.

Adresse i Risskov, Århus.

Ordinær pædagoguddannelsen (3,5 år), merituddannelse (3 år)

Brobygningskursus for flygtninge og indvandrere.

Tradition for internationalt arbejde og flerkulturelt projektforløb.

Målgruppe: Ikke homogen! Køn, alder, antal år i DK + individuelle erfaringspositioner.

***Etniske minoriteter* defineres som indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande.**

Denne definition anvendes af statslige institutioner.

2: Kulturmøder på uddannelsen.

Mellem undervisere og studerende.

Studerende og studerende.

Forforståelse.

Selvforståelse – idealisering.

Etnocentrisme.

Ekstrem kulturrelativisme – forskelle frem for ligheder.

En af pigerne fra mit hold, hun synes, at jeg er eksotisk. Og hun har mange gange spurgt, om jeg ikke ville invitere hende hjem. Jeg er bange for at hun bliver skuffet (griner). For vores møbler er også købt i IKEA (Nahla studerende på 2. semester)

3: Hvorfor og hvordan satte jeg fokus på problemstillingen.

Mine oplevelser som studievejleder/kollega.

Uddannelsesstedets selvforståelse.

VIA gav en mulighed for synliggørelse af de studerendes kompetencer.

To hovedspørgsmål:

- **Hvilke integrationsforståelser kan henholdsvis fremme eller hæmme en synliggørelse af de etniske minoritets studerendes kompetencer.**
- **Hvordan kan studievejledningen kvalificeres i forhold til arbejdet med at støtte de etniske minoritets studerende i en social inklusions proces, både på uddannelsen og på længere sigt i professionen.**

4: Integration/inklusion.

Valg af begrebsdefinition: at uddybe forståelsen for og betydningen af vores arbejde/de studerendes situation.

Hvordan etniske minoriteter oplever og opleves i en konkret kontekst kan afhænge af, hvilke integrationsforståelser og strategier majoritet har overfor minoritet *og omvendt*.

Assimilation, segregation, pluralistisk integration valg af begreber baseret på observation.

Assimilation:

- Minoritets studerende er heldige, de er kommet til verdens bedste uddannelsessystem.
- Intolerance, der indeholder manglende anerkendelse af, at andre end danske kulturelle tilknytninger har betydning for den studerendes identitet og selvværd.
- Evolutionistisk kulturforståelse.

Jeg oplever stadigvæk, at folk tror, at jeg er mindre udviklet. Sidste gang var, da en af underviserne fortalte mig, at jeg nok ikke havde set tv i min barndom. Hun ville vel sige, at det havde vi nok ikke ude i "ørknen".

(Ali, studerende på 5.semester)

Segregation:

- Fysisk og social adskillelse.
- Evolutionistisk eller relativistisk forståelse.

Fredagsbar er vel fredagsbar og hvis det ikke er nok, at man også kan købe non-alcohol... så må vi vel bare sørge for, at der også er arrangementer, hvor de kan deltage.

(Underviser)

Pluralistisk integration:

- Minoritet bevarer kontakten til sin ikke-danske baggrund og identitet og indgår samtidig aktivt i majoritetens faglige og sociale liv.
- Ikke med de samme forudsætninger, men på lige fod.
- Gensidighedsprincip, der indeholder en opfordring til majoriteten om, at reflektere egne kulturelle positioner og det normativitets begreb, der er indlejret i kulturelle grundværdier.

Minoritetsstuderende er ikke passive ofre for majoritetens forskellige integrationsstrategier. Minoriteter får forskellige erfaringer med majoriteten og udvikler forskellige strategier for dagligdagen:

Frihed er det ord jeg vælger (til at beskrive mødet med danskerne). Vi havde ikke mange penge. Men at jeg kunne gå klædt som de danske piger, få samme frisure. Og (griner) kysse min kæreste på gaden. DET gik ikke i Iran. (Maryam)

Jeg arbejder så hårdt. Så ser man i tv, at danskerne synes, at vi kun kaster med sten og voldtager nogen. Det er altid en araber. Nogen gange bliver jeg så vred, at jeg tænker, at jeg lige så godt kan lade være med at gøre noget som helst. (Nahla)

Mine børn er tosprogede. De skal kunne både tyrkisk og dansk. Og jeg har haft mange jobs med tørklæde på. Det handler om, at danskerne gerne vil vide, at man ikke er undertrykt. Jeg har valgt tørklædet, det er ikke min mand. (Halime)

Den enkelte minoritetsborgers integrationsstrategi er ikke statisk. Baggrund og livserfaring vil have betydning for hvilken tilgang, den enkelte vil have. Tilgang og strategi vil være under udvikling alt efter hvilke erfaringer den enkelte og hendes familie og netværk gør sig, samt hvordan majoriteten reagerer her på.

Pas på dikotomisering!

Dikotomisering kan medføre stereotyper – en type socialt effektive fordomme.

Jeg bliver vred, når danskerne har læst en bog om kollektivistisk opdragelse og så siger de: sådan er det jo med muslimske familier. NEJ, det er da ej! (Maryam)

Fremfor at fokusere på kulturelle regler og afgrænsninger er det relevant, at interessere sig for de sociale aktører, der gennem handling skaber den verden de lever i.

Kultur kan forstås som noget der skabes, omdannes og udvikles gennem interaktion.

Det var svært for mig at starte på seminariet. Jeg var den eneste med tørklæde. Men jeg vil bare! Jeg vil også i fredagsbar. Og på hyttetur. Og til julefrokost. Så tager jeg vandpiben med (griner). I starten synes de, at det var mærkeligt. Men nu kan man købe kaffe i fredagsbaren! (Halime)

5: Studievejledning som social inkluderende praksis.

EU's resolution om livslang vejledning

(www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/PressData/en/educ/104236)

definerer vejledning som: en fortsat proces, der sætter borgere i alle aldre i stand til gennem hele livet at gøre sig deres evner, kompetencer og interesser bevidst, at træffe beslutninger vedrørende uddannelse, erhvervsuddannelse og beskæftigelse og at tilrettelægge deres individuelle livsforløb med hensyn til læring, arbejde og andre omstændigheder, hvor man tilegner sig og/eller bruger disse evner og kompetencer.

Som særligt prioriteringsområde beskrives i resolutionen: *Fremme af evnen til selv at orientere sig gennem hele livet.*

Herunder nævnes nøglekompetencer som: *den sociale kompetence og interkulturel kompetence.*

Studievejledningen som institution må nødvendigvis have et interkulturelt perspektiv på sit arbejde:

For educators and counsellors, it means infusing practice with an awareness of their own personal and cultural background and experiences as well as those of their students or clients.

(Sandra Kerka 1992)

Social inklusion har ifølge Bent Madsen (2005) følgende målperspektiver:

- **At udvide og differentiere normalitetsforventninger.**
- **At udvikle social mangfoldighed.**
- **At skabe betingelse for alles sociale deltagelse.**

Det er fundamentalt, at vejledning og undervisning fokuserer på de ressourcer, som de etniske minoritets studerende bringer med i uddannelsen.

Og vigtigt, at minoritets studerende får mulighed for at dele ud af deres ekspertise og erfaringer.

Social inklusion handler om, at jeg kan deltage i forskellige fællesskaber som den person jeg er.

Flere minoritetsstuderende giver udtryk for uoverensstemmelse mellem selvforståelse og de forståelser, de mødes med i uddannelsen:

Jeg gik til studievejledning for at fortælle, at jeg var træt af, at det altid var mig, der skulle sige, at jeg ville være med. Og så sagde hun: Har du tænkt på, om det er noget kulturelt – HVA! Ja, at jeg kom fra en kollektivistisk kultur (fnyser) (Maryam)

Når de var teoretisk uenige med mig, så oplevede jeg flere gange, at de sagde: Vi kan ikke forstå, hvad du siger. Det sagde de aldrig, når vi var enige (Batül)

Studievejledningen skal forholde sig til flere typer af møder:

- **Mødet mellem vejleder og minoritets studerende.**
- **Mødet mellem minoritets og majoritets studerende – udvikling af fællesskaber.**
- **Den studerendes møde med professionen.**

Martin Buber karakteriserer mødet som det helt centrale for mennesket.

To typer af møder:

Jeg-du: det nærværende og sande møde som er baseret på den rene oplevelse i nuet.

Jeg-det: karakteriseret ved den afstand, der indtræffer, når et menneske gør Duét til genstand for refleksion.

Denne dobbelthed mellem at være tilstede i et sandt nærvær og kunne træde tilbage for at erfare og begribe er central for studievejledningen.

I kulturmødet er det studievejlederens opgave:

- at få den anden til at fylde og opleve sig mødt, hørt og set.
- at give den etniske minoritets studerende mulighed for at opleve sig som et betydningsfuldt og givende menneske.
- at efterlade en oplevelse af nærvær, der rækker ud over aktuel tid.
- sikre den minoritetsstuderende den fornødne plads ved at afbalancere sine egne indspil.

Flere af de etniske minoritets studerende refererer til eksempler fra uddannelse, praktik og jobsøgning, hvor deres samlede grundlag af faglige, uddannelsesmæssige, sproglige, sociale og personlige kompetencer primært vurderes ud fra majoritetens værdinormer og kun sekundært ud fra behovene i den konkrete arbejdsmæssige kontekst.

Viden om arbejdsformer og metoder, sproglig støtte, personlig støtte, at føle sig accepteret, kunne stole på egne kompetencer og evner, at kunne klare konflikter, kulturopmærksomhed, få indsigt i den danske kulturelle indforståethed, at kunne grine med, at blive mødt som et individ.

Studievejledning af etniske minoritets studerende med fokus på integration.

6: Konkret projekt til synliggørelse/fastholdelse af etniske minoritetsstuderende.

VUE Årsmøde 2010, Helle Johnsen, Pædagoguddannelsen JYDSK VIA UC. Mail: hjo@viauc.dk

7: Erfaringsudveksling.